

ТРИНАДЕСЕТИ МЕЖДУНАРОДНИ СЛАВИСТИЧНИ ЧЕТЕНИЯ МУЛТИКУЛТУРАЛИЗЪМ И МНОГОЕЗИЧИЕ (21-23 АПРИЛ 2016, СОФИЯ)

ELENA DARADANOVA

Uniwersytet Sofijski im. św. Klemensa Ochrydzkiego

В периода 21–23 април 2016 г. в Софийския университет Св. Климент Охридски се проведеха *Тринадесетите международни славистични четения* на тема *Мултикултурализъм и многоезичие*, които осъществиха поредната среща на научни школи, изследователски интереси и интерпретативни гледни точки в областта на славистичната наука¹. В рамките на конференцията се организира и юбилейна научна сесия *Морфология, синтаксис, прагматика* в чест на 75-годишнината на проф. д-р Руселина Ницолова.

Международният научен форум на Факултета по славянски филологии възниква като инициатива на катедрите по славянски литератури и славянско езикознание през 1992 г. и в последвалите години постепенно прерасна в един от най-представителните международни научни форуми както за факултета, така и в страната. Славистичната проблематика изгради основата на динамичен диалог с други области на научното знание и практиката. И през тази година четенията предложиха тема, чиято актуалност доведе в залите на университета голям брой участници с разностранни научни интереси. Така и това издание на научния форум продължи традицията да поставя във фокуса проблематики, предизвикващи научния интерес на широк кръг специалисти слависти. Тематичната хронология на форума е показателна за тази тенденция. Първите славистични четения през 1992 г. са посветени на 170-тата годишнина от издаването на първата научна граматика на старобългарския език *Institutiones linguae slavicae dialecti veteris...* (1822) от Йозеф Добровски, а проведените в периода 1994–2014 г. научни конференции поставят следните

¹ Конференцията бе финансирана от Фонд *Научни изследвания* на СУ Св. Климент Охридски.

научни теми: *Общност и многообразие на славянските езици* (1994), *Лингвистика и поетика* (1996), *Медиите и езикът* (1998), *Актуални проблеми на славистиката и нейната история* (2000), *Славистиката през XXI век. Традиции и очаквания* (2002), *Славистика и общество* (2004), *Славяните и Европа* (2006), *Славяните и техните контакти* (2008), *Истина, мистификация, лъжа в славянските езици, литератури и култури* (2010), *Време и история в славянските езици, литератури и култури* (2012), *Движение и пространство в славянските езици, литератури и култури* (2014).

Освен научните сесии, форумът включва и редица събития като премиери на сборници с доклади и книги, кръгли маси, срещи със значими имена в науката и културата на славянските страни. Селектираните доклади регулярно се публикуват в сборника на конференцията, който от *Единадесетите славистични четения* през 2012 г. вече става двутомен.

През последните четири издания на форума се наблюдава рязко покачване на интереса от страна на чуждестранните слависти, което се превръща в постоянна тенденция, доказателство за което са и проведените през април тази година *Тринадесети славистични четения*. Освен традиционните гости от Полша, Чехия, Словакия, Русия, се отчита засиленото присъствие на сръбската, хърватската и украинската научна мисъл, а в последния форум за първи път участваха и гости от Босна и Херцеговина и Гърция. Показател за разрастването на престижа на славистичната конференция е участието на учени от Турция, САЩ, Германия, Франция, Италия, Япония, Беларус, Румъния, Албания, Словения, Черна гора. Традиционно в последните години е сътрудничеството с учените от Македония.

Избраната тема на *Тринадесетите славистични четения* конкретизираше основната проблематика в пет подтеми, които оформиха основните секции: *Свое и чуждо в историята на славянските езици*, *Езикът като ядро на националното в славянските култури*, *Културна другост и различие*, *Националната литература в мултикултурния свят* и *Литературната миграция*. В рамките на работната програма бяха формирани четиринадесет специализирани секции по проблемите на езика и чуждоезиковото преподаване. Докладите от областта на литературознанието, фолклористиката, културологията, социологията и етнологията бяха организирани в двадесет и две секции, с оглед на зададените от подтемите проблематики и предложените от участниците научни тези.

В работата на конференцията взеха участие общо сто седемдесет и пет учени от България, Сърбия, Хърватия, Черна гора, Босна и Херцеговина, Чехия, Словакия, Полша, Украйна, Русия, Беларус, Македония, Гърция, Италия, Испания, а в организираната в рамките на научния форум юбилейна конференция в чест на проф. д.ф.н.

Руселина Ницолова – шестдесет учени от България, Германия, Италия, Русия, Канада и Сърбия. Българските участници представиха всички водещи научни институции: Софийски университет *Св. Климент Охридски*, Пловдивски университет *Паусий Хилендарски*, Великотърновски университет *Св. св. Кирил и Методий*, Югозападен университет *Неофит Рилски*, Шуменски университет *Епископ Константин Преславски*, Институт по български език, Институт по литература, Институт по балканистика и Институт по етнология и фолклористика на Българска академия на науките. Чуждестранната славистика бе представена от пет национални академии на науките и от четиридесет и три университета и института. Освен учени от водещи научни институции от България и чужбина, с доклади се включиха тридесет и четирима докторанти, магистри и студенти, за част от които това беше първо участие на научен форум.

Тринадесетите славистични четения бяха открити от Декана на Факултета по славянски филологии доц. д-р Бойко Пенчев. От името на ректорското ръководство на университета участниците във форума бяха поздравени от заместник-ректора на Софийския университет проф. д-р Ренета Божанкова.

В рамките на пленарното заседание председателят на Международния комитет на славистите проф. Бошко Сувайджич от Университета в Белград представи в доклада си *Књижевна тематика XVI Међународног конгреса слависта у Београду 2018 године* основните тематични области на предстоящия международен славистичен конгрес в Белград. В заседанието участие взеха проф. Максим Стаменов от Института за български език при БАН с доклад на тема *Някои особености на културната специфика на традиционното многоезичие и мултикултурализъм в България*, проф. Сава Дамянов от Университета в Нови Сад с доклада *Да ли постоји (национална) књижевност?*, а проф. Найда Иванова от Софийския университет предложи на вниманието на аудиторията темата *Поли- и монолингвизъм при формирането и функционирането на славянобългарския и славяносръбския книжовноезиков тип от последните десетилетия на XVIII до средата на XIX в.*

Работата на конференцията продължи и в следващите два дни. Изложените тези предложиха интересни гледни точки, провокираха дискусии и същевременно очертах актуални тенденции в националните научни дискурси. Обговорени бяха националните специфики на славянските езикови идиоми от гледна точка на граматиката, словобразуването и прагматиката. Тенденциите в съвременния език бяха положени в полето на междуезиковия диалог и обгледани през призмата на социолингвистиката и етнолингвистиката.

Литературните явления в славянските страни бяха разисквани през оптиката на културните идентичностни конструкции, имагологичните представи за другия в исторически план и съвремието, а мултикултурният град се оформи като особено интерпретационен фокус. Представените реферати изследваха националните литератури в контекста на междулитературната диалогичност, както и в контекста на глобализацията на съвременната култура. Особено голям интерес бе проявен към проблематиката на литературната миграция, която привлече значителен брой изследователи. За пореден път форумът се доказва и като научно събитие, демонстриращо традиционно силно представяне на научните области на фолклористиката и палеославистиката.

В работната програма на конференцията беше включена кръгла маса на тема *Превод и многоезичие*, посветена на 60-годишнината от рождението на проф. дфн Искра Ликоманова. Съпътстващо форума събитие бе и премиерата на *Кратък словашко-български финансов речник* с автори Величко Панайотов и Диана Иванова.

Тринадесетите славистични четения отново се превърнаха в арена на конструктивен диалог и обмен на научна информация, гледни точки и изследователски практики между българските и чуждестранните слависти и потвърдиха значимостта на форума в живота на съвременната славистична наука.